

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Antipa episcopo Pergamensi martyre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

ratore, rege autem Gallorum Roberto. Sacrum autem corpus eius sub Sigero Abbate, qui quartus ab Ereboldo S. Bauonis coenobio praefuit, eleuatum est, & in ipsa eleuatione integrum repertum. Visti sunt in aere duo circuli instar coronarum, quorum alter in medio habebat crucis signum aureo fulgore conspicuum. Interfuere huic eleuationi rex Gallorum Philippus, Comes Balduinus cum proceribus suis & Adela coniuge, filioq; Balduino Hannoniae Comite, Balduinus quoque Nouiomensis & Lietbertus Cameracensis episcopi. Multis vero miraculis etiam post obitum suum claruit vir beatus, quae breuitatis causa praeterimus. Sub hac autem eleuatione antiquior ecclesia eius loci, quam S. Amandus episcopus in honorem S. Petri Apostolorum principis dedicauerat, ob vetustatem praecipuis locis a fundamento instaurata, denuo consecrata fuit in honorem Domini nostri & omnium sanctorum.

Corpus eius eleuatur, & integrum iuenitur, anno Christi 1067.

SANCTI ANTIPAE, PERGAMI ASIAE EPISCOPI MARTYRIUM, EX SIMEONE

Metaphraze.

Vm aduersus Christianos persecutionem excitasset Dominianus, qui Apostolorum tempore Romanum Imperium obtinuit, per orbem vniuersum ad omnes magistratus missa sunt literae, vt homines Christiani decretis Imperatoris parerent, & sine vlla excusatione stultam idolorum religionem colerent, eorumque templa omni honore venerentur. Tunc fidelis verum Deum confitentium multitudo patefacta est, & magna Martyrum, pro Christi Saluatoris fide vbiq; decertantium, virtus apparuit. Tunc & Ecclesiae fideique basis, & Christianae veritatis fundamentum, atque aeternae diuinitatis vnigeniti praeco Ioannes Apostolus praestantissimus in Patnum insulam relegatus est. Vbi dum magnum Christi Martyrum coetum ijs, quae de septem Ecclesijs scripsit, confirmaret, Antipas testis meus fidelis, inquit, qui occisus est apud vos, vbi satanas habitat. Ex ijs Apostoli verbis intelligi potest, quibus essent moribus praediti homines illi, qui Pergamum incolebant, vbi erat satanae domicilium. Ibi nec naturae lex seruabatur, nec vlla erant iudicia. Tantum sibi quisque iuris vindicabat, quantum viribus & robore valebat. Sibi que satis iusti videbantur, & fortes ac boni, qui Christianum aliquem detulissent.

11. April.

Iohannes Apostolus Apocalypsin scripsit.

Cum igitur Christianorum coetus magno in discrimine versaretur, Antipas vir strenuus & constans nihil turbabatur: sed tanquam in angeli naturam esset ex homine conuersus, fortiter resistebat, nec vlla prorsus in re formidabat, quinimmo saepius prodibat in publicum: & tortorum minas negligens, in medio ipsorum fulgebat: & pura synaeraque fidei splendore tenebricosos idololatriae errores discutiebat. Quamobrem omnes, qui putarentur dij, fugiebant, & ne vnus quidem eorum audebat in ea vrbe manere, in qua sanctus ipse commorabatur. In somnis igitur sacrificulis suis daemones apparebant, dicentes, se nec sacrificiorum esse participes, nec nidorem suscipere, propterea quod a Christianorum principe Antipa fugarentur. Qua re indignata multitudo, in Antipam impetum facit, eumque comprehendit, & in locum, vbi fieri sacrificia solebant, trahit. Et Praefectus sic eum alloquitur: Tunc es Antipas ille, qui nec ipse decretis Imperatorum obtemperas, & alios, ne obtemperent, adhortaris: & sacrificia, quae fieri a nobis solent, ita perturbas, vt deorum neminem pinguedine, aut nidore tui permittas? ex quo factum est, vt dij omnes recesserint: & periculum imminet, ne tueri ciuitatem amplius velint. Satis sit tibi ad hunc vsque diem Christianae susperditioni vacasse. Resipisce iam, & legibus nostris pare, vt dij, qui pulcherrimae huic vrbi praesunt, curare nos ac tueri queant. Quod si facere recusaris, & partium tuarum studio, deorum neglexeris religionem, ex Romanarum legum praescripto meritis supplicij afficeris. Respondit beatus Antipas: Vnum hoc scito, me Christianum esse, & impio Imperatoris decreto ab omni ratione alieno parere omnino nolle. Et quoniam quaestionibus tuis respondendum est, id faciam libenter. Si enim dij, quos adoratis, & quos totius orbis dominos asseritis, sic ab homine mortali fugari se dicunt, vt cum vestri detentores ac vindices esse debeant, opem vestram implorent, facile potestis errorem vestrum agnoscere.

Antipae constantia.

Daemones fugiunt cum.

Sustinetur vincit coram Praefecto.

Antipae egregie ostendit fallaciam deorum vanitatem.

agnoscere. Qui enim se ipsos vleisci non possunt, & ab homine vno vinci se confitentur, quomodo gentem vniuersam in aliquo periculo constitutam, aut ciuitatem aliquam poterunt liberare? Hoc considerantes, debetis nunc saltem à pernicioso errore vestro discedere, & in Christum credere, qui descendit de cælis, vt hominum genus conseruet. Qui sanè Christus in fine seculorum venturus est iudex omnium, daturusq; singulis congruentia factis eorum vel præmia, vel supplicia.

Respondit Præfectus: Vos nouis à vobis inuentis legibus & institutis vultis obtinere, neglecta deorum religione, quam iam inde ab initio nobis à maioribus per manus traditam accepimus, à quibus & hæreditas ad nos peruenit. Idcirco enim nos illorum velligijs inhærentes, ab eis discedere tutum non arbitramur: cum vetera recentibus præferant: & quæ tæporis longitudine sunt confirmata, nouis sint laudabiliora. Quamobrè ipse quoque mutare sententiam debes, nec cum hominem in viuendi ratione sequi, qui paulo antè cognitus est, & præstigijs quibusdam vitam mortaliu perturbationi, præsertim cum in crucem suffixus sit sub Pontio Pilato præside. Imperatorum igitur decretis parere, vt nobiscum sine periculo vitam transigas: habebis enim nos omnibus in rebus proptios & amantes, vt filios: quandoquidem ætas id postulat tua, vt te perinde ac patrem diligamus. Ad hæc vir sanctus: Licet, inquit, innumerabilibus argumentis aures meas obruas, non tamen ero tam stultus & imprudens, vt cum iam ad extremam senectutem peruenerim, nec à morte procul abesse possim, sententiam mutem, & vite miserabilis ignominiosæque gratia, à confirmata fidei confessione discedam. Noli igitur mentem meam circunuenire, in rerum diuinarum assidua lectione versatam. Neque ab initio fuit vllus deorum vestrorum, nec quicquam ab illis vile ad vos vnquam profectum est. Sed ipsi turpibus & obscœnis hominibus, prauè viuendi materiam afferentibus, & turpium voluptatum occasionem demonstrantibus vos addixistis. Quod si vetustissima quæquæ sunt obseruanda, cur non & Cain fratricidij inuentorem imitamini? Cur non eos vobis proponitis imitandos, qui cælum conscendere conati sunt: aut qui se cum proprijs sororibus commiscere non sunt veriti: vnde diluuium genus eorum deleuit, quia piam ac rectam viuendi semitam ingredi neglexerunt? Quamobrè si vos item istos propter antiquitatem & eorum flagitia imitari volueritis, non par aquam amplius, sed per ignem æternum, & vermem, qui nunquam dormit, consumemini, nisi resipueritis.

Deorum turpido.

Gen. 4.

Gen. 6.

Esa. 66.

Signo crucis se munit, dum in torquetur.

Reddit spiritum.

Reliquias eius magno studio colliguntur.

Hæc atque alia multa loquentem virum istum corripuit homines impij, & ad Dianæ templum trahunt, vbi erat statua bouis ænei, quem igne succenso multè antè inflammârunt. In hunc beatum martyrem coniecerunt. At ille cum se Christi signo munivisset, dum eiusmodi cruciatu diu torqueretur, ad hunc modum precabatur: Deus, qui mysterium in arcanis bonorum thesauris reconditum nobis aperuisti, Domini nostrum Iesum Christum, per quæ & arcana consilij tui patefecisti: gratias ago tibi pro vniuersis beneficijs tuis, qui nos in te sperantes seruas, & me hac hora dignum fecisti, vt ad eorum adscriberer numerum, qui pro nomine sancto tuo martyrium pertulerunt. Spiritum meum ab hac hodiè vita discedentem suscipe: & concede, vt apud te atque vniuersum filium tuum Dominum nostrum Iesum Christum gratiam inueniat: vt & qui postea futuri sunt benignitatis participes tuæ, nomen sanctum tuum collaudent in Christo, per quem honor habetur tibi in secula seculorum, Amen. Facto precandi fine, tanquam graui somno captus, spiritum reddidit, & gloriosa Martyrij corona redimitus, in cælum euectus est.

Tunc viri quidam pij reliquias ipsius magno studio collectas, in hoc loco Pergami collocârunt, vbi nos congregati gratias agimus Deo pro ijs, quæ in nos benignè egit. Hunc enim martyrem nobis largitus est: qui tanta præstitit virtute, vt locus hic, vbi martyrium pertulit, in hodiernum vsque diem miraculis excellat: & magnæ in eo fiat curationes, quibus & Deus, qui præstat omnibus, & vnigenitus filius eius Dominus noster Iesus Christus cum sancto spiritu laudatur: & pia sanctorum in Christo Martyrum memoria celebratur, quæ animos nostros quadam voce quotidie incitat ad eum in sanctis ipsius imitandum: Cui gloria & imperium in secula seculorum Amen.